

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-65/2004/46.

Ikt. Sz.:

A Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa a **BCN Rendszerház Informatikai és Kommunikációs Hálózatokat Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest) és a **ECO-LINE Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest) eljárás alá vontakkal szemben versenykorlátozó megállapodás miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

határozatot.

A versenytanács az eljárás alá vont vállalkozások ellen folyó versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

A határozattal szemben a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtott keresettel lehet élni.

Indokolás

I. A versenyfelügyeleti eljárás megindítása

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 70. §. (1) bekezdése alapján 2004. április 15-én hivatalból indított vizsgálatot annak megállapítására, hogy az eljárás alá vont vállalkozások a Mediterrán lakóparkban nyújtandó szolgáltatásra vonatkozó szerződésükkel megsértették-e a Tptv. 11. §-ában foglalt rendelkezéseket.

II. Az eljárás alá vontak

2. A BCN Rendszerház Informatikai és Kommunikációs Hálózatokat Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: BCN) - korábbi nevén MatávCom Kommunikációs Rendszereket Szolgáltató Kft. - a Magyar Telekom Részvénytársaság (korábbi nevén Matáv Rt.) - mint a magyar távközlési piac minden szegmensén jelen lévő legnagyobb magyarországi távközlési vállalat - leányvállalataként informatikai és távközlési szolgáltatások nyújtására jött létre 1997 elején. A vállalkozás kezdetben lakóparkok és kereskedelmi létesítmények számára kínált vezetékes hangátvitelre alkalmas, internet, valamint strukturált telefon és számítástechnikai hálózatokat, illetve gyengeáramú rendszereket kínált telepítésre, üzemeltetésre, illetve végezte azok karbantartását, valamint e területeket érintő hibaelhárítással is foglalkozott. A BCN szolgáltatásait 2004 óta csak üzleti ügyfeleinek nyújtja. E folyamat részeként 2004.

december 22-én a vállalkozás kivonult a Mediterrán Lakópark szolgáltatási területéről. A valamivel több, mint 6 milliárd forint jegyzett tőkéjű BCN 582 millió forint mérleg szerinti eredményt realizált 2003-ban, az egy évvel korábbi majd kétmilliárd forintos veszteséghez képest. (Lásd a Vj-64/2004/4/4. számú iratot.)

3. Az 1999-ben alakult ECO-LINE Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Ecoline) a Sáma Építő-, Szerelőipari és Szolgáltató Kft. (80 %-os) és a Metalloglobus Fémipari és Kereskedelmi Rt. (20 %-os) közös tulajdonában van. Az ingatlan-beruházásokra, illetve azok forgalmazására létrehozott vállalkozás első munkája a Budapest XX. kerületében, több hektáros területen létesített „Mediterrán Lakópark” volt. A 35 millió forint jegyzett tőkéjű Ecoline 6,6 millió forint mérleg szerinti eredményt realizált 2003-ban.

III. Az eljárás alá vontak magatartása

4. A BCN (a Magyar Telekom által kötött szerződés részeként) 2001. július 6-án vállalkozási szerződést (a továbbiakban: Megállapodás) kötött az Ecoline-nal, amelyben a BCN vállalta, hogy a Mediterrán Lakópark - Ecoline által kivitelezett 8,5 hektáros - területén a távközlési (ISDN fővonalis rendszert, ISDN multimédia alközponti rendszert és telefonhálózatot magában foglaló) hálózatot kiépíti. Az eljárás alá vontak abban is megállapodtak, hogy a szóban forgó területen a vezetékes műsorelosztási szolgáltatást a Magyar Telekom csoporthoz tartozó T-Kábel (korábbi nevén: MatávkábelTV) Kft. nyújtja.

A Megállapodás I.1, III.3., IV.5., V.1-2. pontjai szerint a BCN vállalta, hogy a távközlési rendszert saját költségén építi ki, cserébe a tulajdonában lévő hálózat üzemeltetésére, valamint az általa biztosított szolgáltatások nyújtására a lakópark területén – minden egyes létesítmény üzemszerű átadásától számított – 7 évig kizárólagos jogosultságot szerez a szóban forgó távközlési szolgáltatások megvalósítására és a hálózat üzemeltetésére. A BCN egyfelől analóg, digitális és ISDN vonalon történő nem nyilvános vezetékes hangszolgáltatás nyújtására alkalmas hálózat kiépítését vállalta, másfelől a kivitelezés során a hálózatot modemes adatátviteli szolgáltatásra nyújtására tette alkalmassá. (Ezen felül a BCN biztonságtechnikai rendszerek kiépítését is vállalta.)

A felek megállapodtak abban is, hogy a BCN az általa kötött átalánydíjas szolgáltatási szerződések után jutalékot fizet az Ecoline-nak.

A Megállapodás IV.1. pontja szerint az Ecoline ezzel szemben vállalta, hogy a kábelhálózat elhelyezéséhez szükséges nyomvonalakat, építményeket, aknákat és csövezéseket díjmentesen a BCN rendelkezésére bocsátja, továbbá a Megállapodás IV.5. pontja értelmében arra is kötelezte magát, hogy az ingatlanok értékesítésekor tájékoztatja a vevőket arról, hogy a Megállapodásban foglalt szolgáltatásokat kizárólag a BCN biztosítja.

A Megállapodás II.4. pontja értelmében a BCN „biztosítja a szolgáltatásai ár-érték arányosságát és a szolgáltatásai díját nem emeli a hivatalos inflációt meghaladó mértékben”. Az ingatlantulajdonosokkal a BCN három hónapos felmondási idővel, határozatlan idejű szolgáltatási szerződéseket kötött. (Lásd mindezzel kapcsolatban a Vj-65/2004/41/4-5. és Vj-65/2004/5/1., Vj-65/2004/5/6. számú iratokat.)

5. A Megállapodást az eljárás alá vontak 2004. december 22-én - még a lejárat előtt - felmondták. A 2001 novembere és 2004 decembere közötti időszakban a BCN kevesebb, mint száz ügyféllel kötött szolgáltatási szerződést - a potenciális ügyfélkör kevesebb, mint tíz százalékával.

IV. Az érintett piac

6. A Tpv. 14. §-a alapján az érintett piac a lakóparki távközlési hálózatok kiépítésének és üzemeltetésének, illetve ezeken a hálózatokon nyújtott szolgáltatások magyarországi piaca.
7. A távközlési hálózatot az ingatlan tulajdonosok vezetékes hangszolgáltatás, internet hozzáférést biztosító szolgáltatás és műsorszórás szolgáltatás igénybe vételére használják.
8. Lakóparkok építésére bármely magasépítéssel foglalkozó vállalkozás képes. Ezen a piaci szegmensen köztudottan sok vállalkozás van jelen. A távközlési hálózat kiépítésére erre a területre szakosodott vállalkozások pályáznak. Ezen a részpiacon is számos vállalkozás van jelen.
Lakóparkok esetében a beruházók a munkálatok elvégzésére sok esetben alvállalkozókat kérnek fel. A lakóparkok ingatlanjait jellemzően kulcsrakész állapotban értékesítik, ami azt is jelenti, hogy a beruházók a távközlési rendszert is kiépítetik, illetve jellemzően annak üzemeltetésére és karbantartására is szerződést kötnek egy-egy kiválasztott - erre a területre szakosodott - vállalkozással. (Lásd ezzel kapcsolatban a Vj-65/2004/9-23., Vj-65/2004/29. számú iratokat.) E feladat elvégzésére a vállalkozásokat jellemzően pályázat útján választja ki a beruházó vagy generálkivitelező.
9. A távközlési hálózat kiépítője gyakran a munkát saját költségére végzi el, cserébe viszont kizárólagos szolgáltatási jogosítványt kap hosszabb-rövidebb időszakokra. A szolgáltatási monopólium idejének hossza arányos a beruházás értékével, illetve a beruházás várt megtérülési idejével. (Lásd ezzel kapcsolatban például a Vj-65/2004/29., Vj-65/2004/35., Vj-65/2004/38-39. számú iratokat.) A szóban forgó időszak jellemzően 5-10 év. Ezen időszak alatt más nem használhatja a hálózatot szolgáltatás nyújtására, illetve nem is építhet ki párhuzamos hálózatot. (Azonban közvetítőválasztás útján más szolgáltató még ekkor is megjelenhet az adott területen. Ennek előfeltétele, hogy a két (a betelepülő és bent lévő) szolgáltató egymással összekapcsolási szerződést kössön. Továbbá, a lakóközösségeknek rendszerint jogukban áll a számukra kötelezettséggel járó szerződést felülvizsgálni és más szolgáltatóval megállapodni.) (Lásd ezzel kapcsolatban a Vj-65/2004/15. számú iratot.)
10. A lakóparki távközlési hálózatok kiépítésének és üzemeltetésének piacára jellemző még, hogy a beruházó - mint a távközlési hálózat kiépítésének megrendelője – jutalékot kap a szolgáltatások havidíjából, vagy a percdíjából.

V. A vizsgálati jelentés

11. A GVH nevében eljáró Infokommunikációs Iroda vizsgálói szerint az eljárás alá vont vállalkozások a hangszolgáltatási piacot érintő vizsgált magatartása nem ütközik a Tpv. 11. §-ába. Az internet szolgáltatás tekintetében a vizsgált magatartás csekély súlya nem indokolja a GVH közérdek védelmében való beavatkozását. A vizsgálók az eljárás további folytatását sem látták indokoltnak, tekintve, hogy a felek a vizsgálat tárgyát képező megállapodás már nincs érvényben.

A vizsgálók a felek magatartásának értékelése során a – a kifogásolt megállapodás megszüntetésén túlmenően – további szempontként figyelembe vették azt is, hogy a távközlési hálózat kiépítésével és üzemeltetésével megbízott szolgáltatót, azaz a BCN-t az Ecoline több vállalkozás közül ajánlatkérés után választotta ki, valamint a BCN kötelezettségek vállalásáért cserébe kapott kizárólagos szolgáltatási jogosultságot. Megítélésük szerint a gyakorlatban megvalósult három éves kizárólagos üzemeltetési és szolgáltatási jogosultság nem tekinthető aránytalan mértékűnek annak fényében, hogy a BCN a rendszer kiépítését saját költségén végezte el.

A rendelkezésre álló adatokból a vizsgálók szerint kizárható, hogy a BCN a modemes internet hozzáférést korlátozta volna.

A vizsgálat folyamán nem merült fel annak gyanúja, hogy a BCN esetleges összekapcsolási szerződés megkötésétől elzárkózott volna. Mivel a szélessávú internet-szolgáltatás terén a beruházások még nem értek véget, valamint az eljárás alá vont BCN-nek csak kevés előfizetője volt, és a Magyar Telekom hálózatán immár további internet-szolgáltatók megjelenésére is van lehetőség, ezért megítélésük szerint a magatartás csekély piaci hatására tekintettel a közérdek nem indokolja a beavatkozást.

A vizsgálók feltételezése szerint Ecoline-t döntésében elsősorban a beruházás ára befolyásolhatta, az előfizetőknek kínált kényelmi szolgáltatások (például a lakóparkon belüli ingyenes hívás lehetősége) valószínűleg csak kisebb szerepet játszhattak.

12. Mindezek alapján a vizsgálók indítványozták a versenyfelügyeleti eljárás Tpvt. 72. § a) pontja szerint történő megszüntetését az eljárás alá vontak törvénybe ütköző magatartásának hiányában, illetve a magatartás csekély súlyára tekintettel.

VI. Az eljárás alá vont vállalkozások álláspontja

13. A BCN a kifogásolt magatartással kapcsolatban az elővizsgálat során és a versenyfelügyeleti eljárásban is kifejtette álláspontját. Megítélése szerint tevékenysége nem ütközik a Tpvt. rendelkezéseibe.

A BCN a kizárólagos szolgáltatási jogosultsággal kapcsolatban tagadta, hogy kizárólagosságot kapott volna. Szolgáltatásait mindössze ajánlják a beköltöző bérlők számára. Hivatkozása szerint a BCN-nek sem szándéka, sem lehetősége nincs arra, hogy a potenciális ügyfeleket magához kösse. Az előfizetők nem kötelesek a BCN szolgáltatásait igénybe venni. A társaság nem akadályozza meg, hogy meglévő előfizetői előhívószámmal nyilvános hírközlési szolgáltató szolgáltatását vegyék igénybe. (Lásd ezzel kapcsolatban a Vj-65/2004/41/2. és Vj-65/2004/28/1. számú iratokat.)

14. Az Ecoline előadta, hogy a távközlési rendszer kiépítésével és üzemeltetésével feljogosított szolgáltató kiválasztása ajánlatkérés után történt meg. Az Ecoline a BCN mellett még két vállalkozástól kért ajánlatot. Az egyik ajánlat szerint a beruházás az Ecoline-nak 6,5 millió forintjába került volna, ráadásul a lakóparki szolgáltatás színvonalát jelentősen emelő lakóparkon belüli ingyenes hívás lehetősége fel sem merült. A BCN ezzel szemben a rendszer kiépítését ingyen vállalta, és a lakóparkból kimenő hívások után jutalékot ajánlott a beruházó számára. Mindezekon felül a BCN a lakóparkon belül lehetővé tette azt is, hogy a lakók egymást ingyenesen hívhassák. A harmadik ajánlattételre felkért vállalkozás részletes végső ajánlatot nem tett, így a döntés során nem lehetett figyelembe venni ajánlatát. (Lásd ezzel kapcsolatban a Vj-65/2004/5/1., Vj-65/2004/5/4., Vj-65/2004/5/5. és Vj-65/2004/37/2. számú iratokat.)

VII. Jogi háttér

15. A Tpvt. 11. §-a rendelkezik a gazdasági versenyt korlátozó megállapodások tilalmáról. A 11. § (1) bekezdés szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, amely a gazdasági verseny korlátozását, megakadályozását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki. A 11. § (2) bekezdése szerint ez a tilalom vonatkozik különösen: „a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására; b) az előállítás, a forgalmazás, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozására vagy ellenőrzés alatt tartására; c) a beszerzési források felosztására, illetve a közülük való választás lehetőségének korlátozására, valamint a fogyasztók meghatározott körének valamely áru beszerzéséből történő kizárására; d) a

piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására; e) a versenytársak közötti, a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszásra; f) a piacra lépés akadályozására; g) arra az esetre, ha azonos értékű vagy jellegű ügyletek tekintetében az üzletfeleket megkülönböztetik, ideértve olyan árak, fizetési határidők, megkülönböztető eladási vagy vételi feltételek vagy módszerek alkalmazását, amelyek egyes üzletfeleknek hátrányt okoznak a versenyben; h) a szerződéskötés olyan kötelezettségek vállalásától történő függővé tételére, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához”.

16. Tpvt. 14. § (1) alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni a - felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
17. A Tpvt. 72. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentése alapján „az eljárást megszünteti, ha nem látja indokoltnak annak folytatását, illetve megállapítja, hogy az eljárás alá vont ügyfél a törvénybe ütköző magatartás hiányában nem marasztalható el”.
18. A Tpvt. 77. § (1) bekezdésének j) pontja szerint hozza meg az eljáró versenytanács az eljárást megszüntető határozatát.

VIII. A versenytanács döntése

19. Bár a jelen versenyfelügyeleti eljárás során bizonyítást nyert, hogy a felek között született megállapodás, az nem nyert igazolást, hogy a Megállapodás - az efféle szerződések tartalmán túlmenően - jogos gazdasági megfontolásokkal nem igazolt olyan kikötéseket tartalmazott volna, amelyek jogsértők.
20. A Megállapodás korlátozott időtartamú kizárólagosságot biztosító pontjai az egyoldalú előzetes költségvállalás alapján nem tekinthetők gazdaságilag nem megalapozottnak és indokolatlannak. Továbbá, a Megállapodásnak van olyan pontja, amely a fogyasztók érdekeit védi a kizárólagossági időszak alatt is, valamint a máshoz fordulás lehetősége ezen időszak alatt sem kizárt.
21. A versenytanács megjegyzi, hogy további bizonyítás elrendelését sem tartja szükségesnek, mert nem tartja valószínűnek, hogy további bizonyítékok merüljenek fel.
22. Mindezekre tekintettel a versenytanács a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulatára figyelemmel, jogsértő magatartás hiányában az eljárást megszüntette.

IX. Egyéb kérdések

23. A Tpvt. 73. §-a szerint a versenytanács akkor tűz ki tárgyalást, ha - egyebek mellett - a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontja szerinti intézkedésre nincs szükség. A Tpvt. 73. §-a a versenytanács előzetes álláspontjának megküldését tárgyalás kitűzése esetére írja elő. Amennyiben a vizsgáló által feltárt tényállás alapján nem bizonyítható a jogsértés és az eljárás további szakaszában sem várható újabb bizonyíték előkerülése, vagy törvénybe ütköző magatartás hiánya állapítható meg, akkor a versenytanács tárgyalás kitűzése nélkül is dönthet az eljárás megszüntetéséről. Jelen eljárásban a versenytanács indokoltnak látta alkalmazni e fordulatot, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont

vállalkozás a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint nem folytatott törvénybe ütköző magatartást.

24. A Tpv. 77. § j) pontja alapján a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontja szerinti - tárgyaláson kívüli - eljárás megszüntetés is érdemi határozatnak minősül.
25. A versenytanács érdemi határozata elleni jogorvoslat a Tpv. 83. §-án alapul.

Budapest, 2005. október 10.